

Almanca Öğrenme Macerası - Gök Diskinin Sırrı (Lernabenteuer Deutsch - Das Geheimnis der Himmelscheibe)¹

Yunus Alyaz , Bursa

Teknoloji alanında sergilenen gelişmeler her dönemde birçok alana olduğu gibi yabancı dil öğretimi alanına da etki etmiş ve bu alandaki ortam, materyal, araç-gereç, yöntem, teknik vb. daha birçok değişkeni biçimlendirmiştir. Yabancı dil öğretiminin tarihsel gelişim sürecinde çağın teknik gelişmelerine paralel olarak ders kitapları, tepegöz saydamları, dia filmler, analog (kasetlerde) ve dijital (CD vb.) ses materyalleri, analog ve dijital filmler, dijital sunu materyalleri, bilgisayar destekli etkileşimli öğrenim uygulamaları gibi geniş bir materyal yelpazesi oluşmuştur. İlk kişisel bilgisayarın üretildiği 1980 yılından itibaren eğlencelik dijital oyunlar da geliştirilmiştir. 36 yıllık bu süreçte eğitsel dijital oyunlar da geliştirilmiş ve yabancı dil öğrenim/öğretim materyalleri yelpazesine eğitsel dijital oyunlar da eklenmiştir. Günümüzde piyasada birçok eğitsel dijital oyun mevcuttur ve bunlar donanım, yazılım, yapı, içerik vb. gibi özelliklerine göre çeşitli gruplara/türlere ayrılmaktadır.

Goethe Enstitüsü son 25 yılda yabancı dil olarak Almanca öğretime/öğrenimine yönelik, bilgisayar, tablet bilgisayar, telefon gibi çeşitli donanımlarla oynanabilen birçok dijital eğitsel oyun geliştirmiş ve bu oyunların hepsini Almanca öğrenenlere ücretsiz olarak sunmuştur (Goethe Enstitüsü, 2018). Goethe Enstitüsü'nün geliştirdiği oyunlar içerisinde 'Lina und Leo' (1995) ve 'Lernabenteuer Deutsch' (2011/2013)² serisi dijital oyunlar kapsamı açısından diğer oyunlardan son derece farklıdır. Hemen hemen diğer tüm oyunlar dar kapsamlı ve çoğu geleneksel oyunların dijital formata uyarlaması iken 'Lina und Leo' ve 'Lernabenteuer Deutsch' serisi oyunlar birden fazla dil yetisinin geliştirilmesine yönelik içerikler ve etkinlikler sunan uzun senaryolu eğitsel dijital oyunlardır (Alm. Enrsthafte Spiele; İng. Serious Games). 'Lina und Leo' oyunu Web 2.0 teknolojisiyle uyumlu olmadığından kullanımdan kaldırılmıştır. 'Das Geheimnis der Himmelscheibe' (Goethe Enstitüsü, 2011) ve 'Ein rätselhafter Auftrag' (Goethe Enstitüsü, 2013) olmak üzere bağımsız iki oyundan oluşan 'Lernabenteuer Deutsch' serisi yeni kuşak dijital oyunlar Goethe Enstitüsü'nün web sayfası üzerinden ücretsiz olarak, günümüzün Web 3.0 teknolojisiyle ve farklı donanımlarla kullanılacak formatta sunulmaktadır.

¹Goethe Enstitüsü: *Lernabenteuer Deutsch – Das Geheimnis der Himmelscheibe*. Eğitsel Dijital Oyun. 2011. Çevrimiçi: <https://www.goethe.de/de/spr/ueb/him.html>. Son Erişim Tarihi: 10.04.2018

²<https://www.goethe.de/de/spr/ueb/him.html> & <https://www.goethe.de/de/spr/ueb/mis.html>

Şekil 1: Oyunun açılış sahnesi

Bu çalışmada Goethe Enstitüsü'nün 'Lernabenteuer Deutsch' serisinin 2011 yılında geliştirdiği ilk oyunu olan 'Das Geheimnis der Himmelscheibe' oyunu değerlendirilecektir (Şekil 1). Oyunun adı Goethe Enstitüsü tarafından Türkçeye 'Gök Tekerinin Sırrı' olarak çevrilmiştir. Ancak bu çalışmada 'teker' ifadesi yerine 'disk' ifadesi tercih edilmiştir. Yetişkin Almanca öğrenenler için PEGI 3.0 kategorisinde³ tasarlanmış olan 'Gök Diskinin Sırrı' oyununun senaryosu bir dedektiflik öyküsüne dayanmaktadır ve macera Halle'deki bir müzeden 4000 yıllık Nebra gök diskinin kaybolmasıyla başlar. Oyunu oynayan öğrenci baş rol karakterlerini (avatarları), sanat eserleri uzmanı Vincent Mirano'yu ve gazeteci Jasmin Wagner'i, oyunda öngörülen yerlere ilerleterek diski bulmaya çalışır. Karakterler doğru hedeflere yönlendirebilirse oyunun sonunda kayıp disk bulunur, diskin üzerindeki semboller ve sırrı açıklanır ve müzedeki yerine teslim edilir.

Sanat eserleri uzmanı ana karakterle gazeteci 2. karakterin dedektiflik öyküsü 11 farklı iç ve dış mekânda (havaalanı, otel, süpermarket, müze, üniversite, orman vb.) geçmektedir. Senaryoda 14 farklı karaktere yer verilmiştir. Oyuncunun diğer karakterlerle arasında geçen diyaloglar, yazışmalar, açıklamalar ve oyun yönergelerinden oluşan 27 sayfalık (A4) senaryo 687 sözcüğün tekrarlarından oluşan toplam 7366 sözcük içermektedir. Senaryo metni A1-A2 dil seviyesinde genel Almanca niteliğindedir. Oyunda geçen teknoloji alanından bazı yeni sözcükler (örn. die Drohne) ve İngilizce ifadeler (örn. das Team) hariç, tüm sözcükler Profile Deutsch Register'inde yer almaktadır, yani CEF tarafından A1-A2 seviyesinde dil hakimiyetine sahip Almanca öğrenenler için öngörülen sözcüklerdir.

Oyunun aşamalarını geçebilmek için oyuncunun öncelikle senaryoda geçen ifadeleri anlaması ve kendisine verilen yönergeleri/iptuçlarını takip ederek belli aşamalarda sunulan dil alıştırmalarını (boşluk doldurma, eşleştirme vb.) çözmeleri ve birtakım kültürel bilgileri öğrenmeleri gerekmektedir (bkz. Şekil 2).

Şekil 2: Oyunun dil ve kültür içeriğine ilişkin alıştırmaya örnekler

³ <https://pegi.info/page/pegi-age-ratings>

Oyundaki konuşmaları ekranda beliren hoparlör simgesine tıklayarak istenilen sayıda tekrar dinlemek mümkündür. Alıştırmalarda öğrencinin belirlediği seçeneğin doğru olması hâlinde oyunda ilerlenmekte, yanlış olması hâlinde yazılı ve sesli dönüt verilmektedir.

Alıştırmaların zorluk derecesi oyunun ilerlemesine paralel olarak artmaktadır. Alıştırmalarda sunulan bonus öğeler (nesnelere ve yeşil renkli sözcükler) bölümün sonunda birtakım problemlerin çözülmesinde veya oyunun sonunda gök diskinin gizeminin çözümünde joker olarak kullanılmak üzere oyuncu envanterinde biriktirilmektedir.

Oyun senaryosu A1-A2 seviyesinde sözcük dağarcığı, diyalog ve monolog konuşma ifadeleri, dinleme anlama, okuma anlama etkinliklerinin yanı sıra zengin bir kültürel içeriğe sahiptir. Oyunda geçen bütün konuşmalar aynı zamanda altyazı olarak da sunulmaktadır. ‘Gök Diskinin Sırrı’ oyuncuya (öğrenciye) oyun boyunca Almanya’nın çeşitli şehirlerine macera dolu fantastik bir seyahat gerçekleştirirken Alman kültürüne ait öğeleri tanıma ve günlük dil kullanımına ilişkin (örn. otelde oda ayırtma, restoranda yemek siparişi verme, ödeme, bahşiş, yol tarifi, yemek tarifi vd.) dil içerikleri öğrenme olanağı sunmaktadır (bkz. Şekil 2).

Oyun yönergeleri ve yardım bilgileri için oyuncunun tercihine göre Almanca, İngilizce veya Türkçe seçenekleri mevcuttur. Oyunun en önemli eksiği alıştırmalarda esneklik olmayışı ve genel test bölümü içermemesidir. Her bölümü geçmek için sunulan alıştırmalardaki tüm soruların eksiksiz yanıtlanması gerekmektedir. Bilgisayar destekli dil öğrenimi uygulamalarındaki yaygın uygulama ise bölüm sonunda sunulan alıştırmaların belli oranda (örn. %80) doğru yanıtlanması hâlinde öğrencinin ‘geçer’ not almış sayılarak sonraki bölümlere devam etmesine olanak sağlanması ve tüm bölümlerin sonunda öğrencinin ilgili uygulama sürecinde performansının sayı, %, grafik vb. tekniklerle rapor edilmesi şeklindedir. Gök Diskinin Sırrı oyunun başarıyla tamamlandığında oyun sona ermekte, öğrencinin bütün oyun boyunca elde gösterdiği öğrenme performansı kendisine rapor edilmemekte ve oyun içeriğindeki bütün dil ve kültür öğelerinin yeterince öğrenilip öğrenilmediği ölçmeye yönelik bir oyun sonu testi yapılmamaktadır.

Rol üstlenme türünde (İng. Role Play Game = RPG) bir oyun olan ‘Gök Diskinin Sırrı’ oyunun ana karakteriyle temsil edilen tek bir oyuncu tarafından oynanabilecek şekilde tasarlanmıştır. Goethe Enstitüsü oyunu oynayan Almanca öğrencilerinin deneyimlerini paylaşarak birbirleriyle oyun dışında sanal ortamda etkileşebilecekleri bir sosyal ağ sayfası da oluşturmuştur⁴.

‘Gök Diskinin Sırrı’ oyununun masaüstü bilgisayar sürümü İnternet üzerinden çevrimiçi oynanabilmektedir. Bunun için Unity Web Player eklentisinin bilgisayara yüklenmesi gerekiyor ancak Unity bu eklenti için desteğini sonlandırdığından artık yüklenememekte veya web tarayıcılarıyla uyumsuzluklar ortaya çıkmaktadır.

Oyunun tablet bilgisayar ve akıllı telefon gibi taşınabilir cihazlar için de iki farklı sürümü mevcuttur. Android işletim sistemiyle çalışan taşınabilir cihazlar sürümü

⁴ <https://www.facebook.com/goetheinstitut.lernabenteuer>

Google Playstore üzerinden⁵, İOS işletim sistemiyle çalışan taşınabilir cihazlar sürümü ise Apple Appstore (iTunes⁶) üzerinden Almanca öğrenenlere ücretsiz olarak sunulmaktadır.

Oyunun görüntü teknolojisi ve mimarisi ve kamera açısı iki boyutludur. Üç boyutlu mekân izlenimi sağlayan izometrik (çapraz) kamera açısıyla veya tam olarak üç boyutlu görüntü teknolojisine ve mimari özelliğine sahip oyunlardan farklı olarak iki boyutlu oyunlarda Z eksenini derinliği olmadığından oyun akışı statik görsellerin yanıl ve dikey düzlemde kaydırılması tekniğiyle sağlanmakta (Şekil 3) ve gerçek bir sanal gerçeklik ortamı etkisi biraz zayıflayabilmektedir.

Şekil 3: Oyunun iki boyutlu görüntü teknolojisine dayalı yanıl/dikey kaydırma akışına örnekler

Ancak iki boyutlu görüntü teknolojisinin en önemli avantajı güçlü işlemci/bellek donanımına sahip olmayan ve eski işletim sistemlerini kullanan (Örn. Android 1.1 CupCake; IOS 1) ve dolayısıyla güçlü performansa sahip olmayan cihazlarda da teknik açıdan verimli çalışmasıdır. Oyun diskte sadece 14 MB yer kaplamaktadır. Piyasada yaygın olarak bulunan ve birkaç gigabyte hatta terabyte hacme sahip dijital oyunların aksine 'Gök Diskinin Sırrı' oyunu sadece 14 MB'lık hacmiyle en eski taşınabilir cihaz donanımları ve işletim sistemleriyle de sorunsuz olarak çalışabilmektedir. Oyunun bu küçük hacmine karşın gerek arka fon müziği olarak gerekse oyun akışında ve alıştıırma dönütlerinde kullanılan ses kayıtları ve görüntü kalitesi de oldukça iyi.

Kaynakça

- Goethe Enstitüsü** (2011): *Lernabenteuer Deutsch – Das Geheimnis der Himmelsscheibe*. Eğitşel Dijital Oyun. Çevrimiçi: <https://www.goethe.de/de/spr/ueb/him.html>. Son Erişim Tarihi: 10.04.2018
- Goethe Enstitüsü** (2013): *Lernabenteuer Deutsch – Ein rätselhafter Auftrag*. Eğitşel Dijital Oyun. Çevrimiçi: <https://www.goethe.de/de/spr/ueb/mis.html>. Son Erişim Tarihi: 10.04.2018.

⁵ <https://play.google.com/store/apps/details?id=de.goethe.lernabenteuer&hl=de>

⁶ <https://itunes.apple.com/cy/app/lernabenteuer-deutsch-das-geheimnis-der-himmelsscheibe/id642863915?l=tr&mt=8>